Мар’яна Захарійчук

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

ЧАСТИНА ДРУГА

Київ
«Грамота»
2025

ДЕРЖАВНІ СИМВОЛИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ
ПРАПОР УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ
ГЕРБ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ГІМН УКРАЇНИ

Музика *Михайла Вербицького*
Слова *Павла Чубинського*

Ще не вмерла України і слава, і воля,
Ще нам, браття молодії, усміхнеться доля.
Згинуть наші воріженьки, як роса на сонці.
Запануєм і ми, браття, у своїй сторонці.

Приспів:

Душу й тіло ми положим за нашу свободу,
І покажем, що ми, браття, козацького роду.

УДК 811.111*кл1(075.2)
З-38

Умовні позначення:

 — учуся слухати та розуміти;

 — словник;

 — мої навчальні досягнення;

 — мовні, мовленнєві й інтелектуальні ігри;

 — робота в парах;

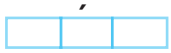
 — робота в групах;

QR-код — аудіозапис тексту.

 — слово з одного складу;

 — двоскладове слово з наголосом на першому складі *(зо́шит)*;

 — двоскладове слово з наголосом на другому складі *(літа́к)*;

 — трискладове слово *(маши́на)*;

 . — речення з одного слова — *Літо.*

 . — речення з двох слів — *Моя школа.*

 . — речення з трьох слів — *Діти в школі.*

[●] — голосний звук; [–] — твердий приголосний звук;

[=] — м’який приголосний звук.

Захарійчук М.

З-38 Українська мова. Буквар : підруч. для 1 кл. закл. загальн. середн. освіти : у 2-х частинах : Частина друга / Мар’яна Захарійчук. — Київ : Грамота, 2025. — 112 с. : іл.

ISBN 978-617-559-029-4
ISBN 978-617-559-031-7 (частина друга)

Підручник «Українська мова. Буквар» (у 2-х частинах) розроблений відповідно до Державного стандарту початкової освіти, типової освітньої програми мовно-літературної галузі колективу авторів під керівництвом О. Я. Савченко. Навчальний зміст підручника забезпечує реалізацію завдань змістових ліній програми й орієнтований на формування предметних і ключових компетентностей.

УДК 811.111*кл1(075.2)

ISBN 978-617-559-029-4
ISBN 978-617-559-031-7 (частина друга)

© Захарійчук М. Д., 2025
© Видавництво «Грамота», 2025

Гг

Ґґ

Чч

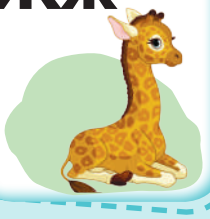
Йй

Хх

Жж

Шш

Її

Яя

Юю

Єє

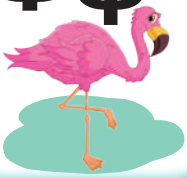
Цц

Щщ

Фф

Дж

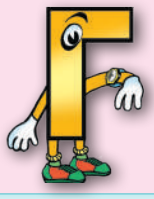
Дз

’

Г г

Бачу **Г**, **г** (ге). Чую [**г**].

г	о	д	и	н	н	и	к

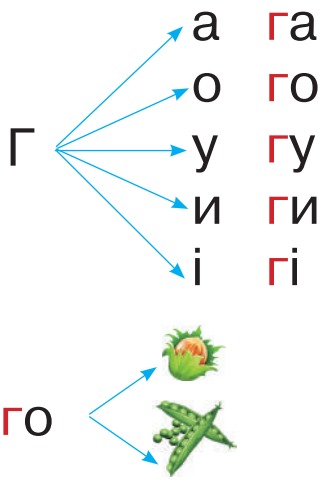
г	а	р	б	у	з

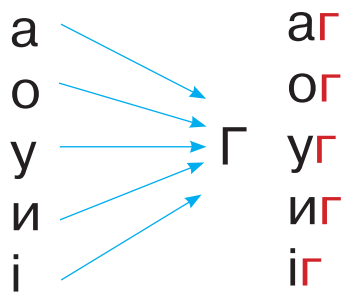

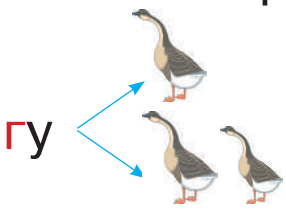
[– • – | – •́ –]

п	і	н	г	в	і	н

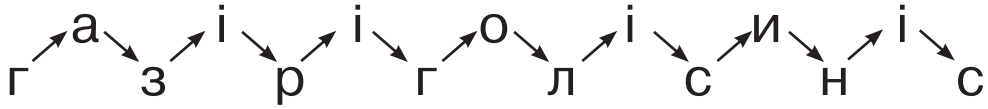

- Прочитай вірш. Визнач, що не так.

А тим не набридло
Носити мед, і повидло?
Дерева взимку білі-білі,
А на гіллі — спілі.

Ігор Січовик

- Прочитай самостійно.

Гусак сьогодні у книгарні
Книжки купив для сина гарні.
Тепер маленьке гусеня
Читає з татусем щодня.

Оксана Кротюк

Знайди «загублену» букву, яка змінює значення слова.

Г		Л	К	А
		Л	К	А
		Л	К	А

гу	га	го
гул	гар-буз	го-лос
гу-док	гар-бу-зи	го-ло-си
гу-дів	гар-бу-зик	го-лос-ні

Ми купили книги.

- Що тобі відомо про персонажів казки «Ходить гарбуз по городу»? Розкажи.

Прочитай імена гномів. Хто в якому будинку живе?

Гномик Гор живе на вулиці Веселій, у будинку № 1.

- Доповни речення словами — назвами предметів, у яких є ***г***.

Діти _____ _____.
На дереві сиділи _____.
Синичка — у _____.
Білка бере _____.

Галина та Марко знали, що сьогодні особливий день — Різдво. Мама і тато тихенько перемовляються та ховають коробки за спинами. Приїхали бабусі й варять на кухні кутю. Там уже є все: і мед, і родзинки, і мак, і горішки. У хаті пахне пирогами так, що їсти хочеться цілий день. На великій гілці ялини висить безліч цукерок у яскравих обгортках, гірлянди, ліхтарі, сніжинки, золоті горішки, гриби.

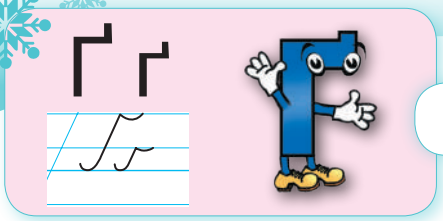
Увесь світ сьогодні співає колядки, діти отримують подарунки.

Галина та Марко теж заколядували:

Нова радість стала,
Яка не бувала.
Над вертепом звізда ясна
На весь світ засіяла… *(за Юлією Смаль).*

Як звати дітей? Який звук чуєш на початку в імені дівчинки? Який це звук? Яка буква його позначає? Назви́ інші слова з буквою ***г***.
Як святкували Різдво в сім'ї Галини та Марка?
Як святкують Різдво у твоїй сім'ї? Які колядки ти знаєш?

Ґ ґ

Бачу Ґ, ґ (ґе). Чую [ґ].

а	ґ	р	у	с

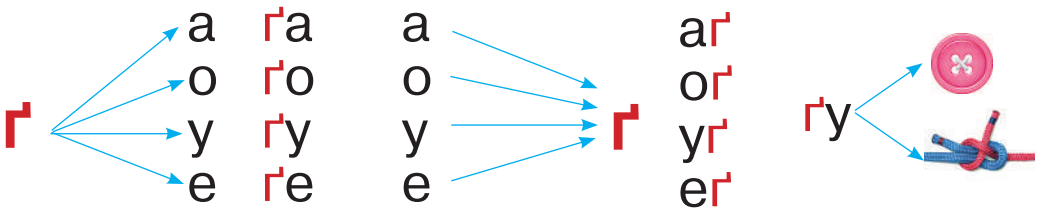
ґ	а	в	а

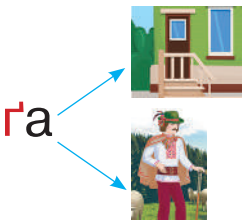
[– • | – •]

ґ	е	р	д	а	н

грати	кава	грім
ґрати	ґава	ґрунт

Ґедзик мав скрипку. Малу, але гарну. Мама ґедзика повела сина до зеленого коника. Він гарно грав, а ґедзик радів.

Ґедзик буде гарним музикантом.

- Прочитай самостійно.

ґрунт	ґелґіт
ґрунти	ґелґотали

- Прочитай вірш голосно й виразно.

Ґудзик упав і скотився під ґанок.
Ґава шукала: «З'їм на сніданок».
І гонорово ґава ходила,
Ґудзик шукала — ґулю набила.

Жанна Вовк-Черемуш

- Знайди букву **ґ** в словах.

Знайди серед букв слова.

м	а	с	г	ґ	а	в	а
ґ	р	у	н	т	м	і	с
в	а	ґ	р	у	с	м	р
с	ґ	р	а	т	и	р	и

Загадка

Він прикраса кожній блузці,
Цей маленький, круглий … *(нар. тв.)*.

ґрунт ґанок ґава

ґа́зда — господар

ґедзь — комаха

ґерда́н — прикраса

дзи́ґа — іграшка

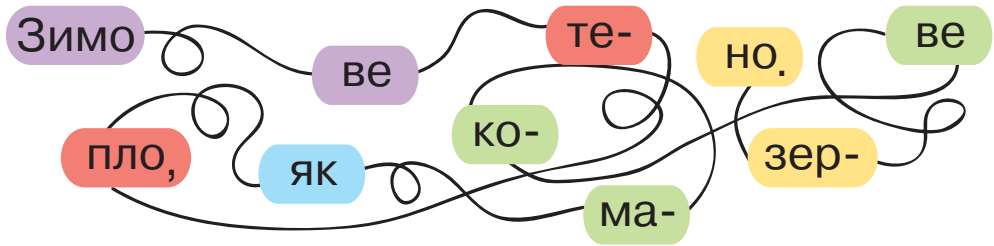

а́ґрус — ягода

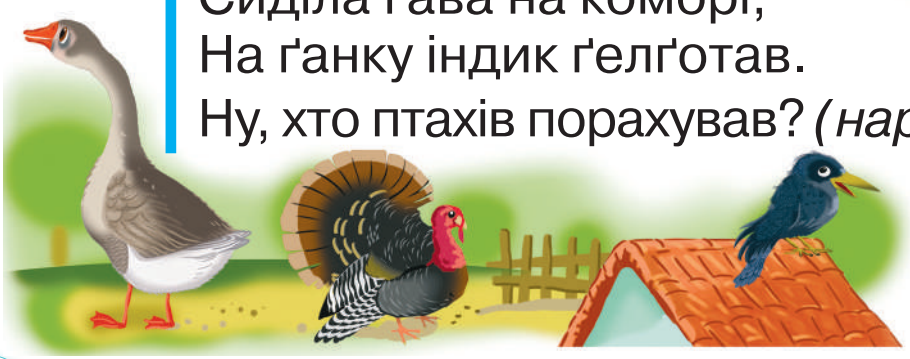
ґринджо́ли — санчата

Пройди стежкою та прочитай прислів'я про зиму. Як ти його розумієш?

Прочитай скоромовку тричі: повільно, швидко, дуже швидко.

Ґелґотів гусак надворі,
Сиділа ґава на коморі,
На ґанку індик ґелґотав.
Ну, хто птахів порахував? *(нар. тв.)*.

Ґудзик — чарівний слоник, це відразу зрозуміла Яся. Вона побачила його в траві під кущем. Він був маленький, завбільшки з рукавичку.

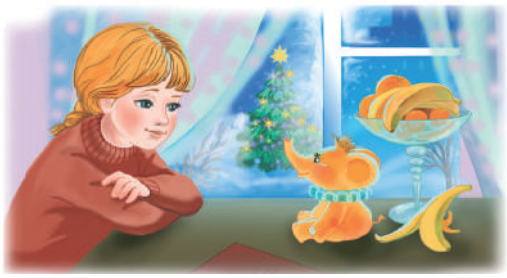
Яся взяла його на руки й понесла додому. Вона навіть не здивувалася, що слоник уміє розмовляти. Він страшенно зголоднів. Яся дала йому дві булочки, халву, кілька бананів.

— А тепер, коли я вже наївся, настав час трохи погратися.

Слоник тричі змахнув вухами-лопухами.

— Тепер починай чаклувати. Чари здійсняться тільки тоді, коли ми все робитимемо разом. Адже я жодного разу не бачив, як святкують Різдво й Новий рік. А моє бажання зветься «Різдвяна казка» *(за Лесею Ворониною).*

Наталия Андрейченко

Прочитай перше слово тексту. Який звук чуємо на початку слова? Яка буква його позначає? За якої умови, за словами Ґудзика, здійснюються чари? Ти погоджуєшся з його думкою? Опиши чарівного слоника Ґудзика. Яке в тебе є бажання? Розкажи. Зміна якого звука в останньому слові тексту змінить його значення?

Ч ч

Ч ч

Бачу **Ч**, **ч** (че). Чую [**ч**].

с	о	н	е	ч	к	о

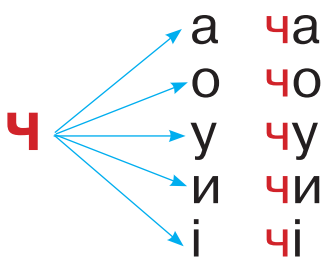
п	о	р	і	ч	к	и

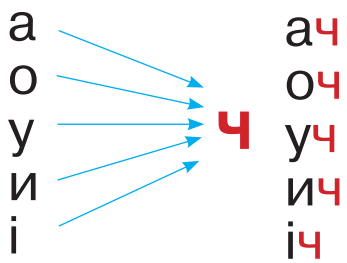

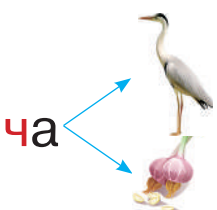
ч	о	р	н	и	*	і

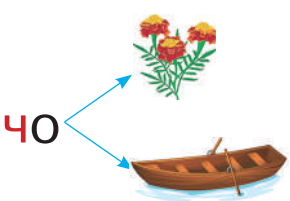

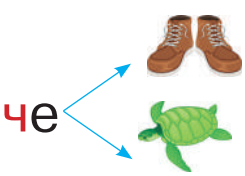
[– • – | – •́ | = •]

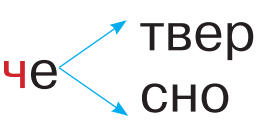

В чаплі
Чорні
Черевички.
Чапля
Чапа
До водички.

Ігор Січовик

- Прочитай вірш голосно й виразно.

Я печу, печу, печу
Діткам всім по калачу,
Зверху маком потрушу,
В піч гарячу посаджу.
Випікайтесь, калачі,
У натопленій печі!
Буду Васю, Олю, Нату
Калачами частувати.

Галина Демченко

- Це — ключі. Поясни, як ти розумієш значення кожного слова.

- Що тобі відомо про персонажів казки «Лисичка і Журавель»? Розкажи.

- Утвори нові слова.

Ч	А	С	Н	И	К
1	2	3	4	5	6

1	2	3

3	5	4

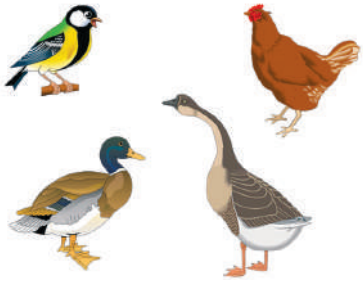
6	2	3	5

Художник отримав завдання намалювати предмети, у назвах яких є буква **ч**. Чи впорався він із цим завданням? У яких словах — назвах намальованих предметів є буква **ч**?

Заповни порожні клітинки.

				ч	к	а
				ч	к	а
				ч	к	а
				ч	к	а

Черепаха Наталка прийшла зі школи й подумала: «Давно вже я не писала своїй бабусі. Напишу їй довгого листа. Ні, краще я його намалюю».

Вона дістала фарби й почала малювати. Через годину пішла на пошту з величезним конвертом.

Стривожена бабуся примчала наступного дня.

— Кого ти намалювала? — закричала вона з порога.

— Не хвилюйся, — розсміялася черепаха Наталка, — я намалювала тобі мого улюбленого вчителя.

— Знаєш, онучко, ти вже краще пиши звичайними літерами, бо я в малюнках не дуже розуміюся.

Відтоді черепаха пише листи бабусі розбірливо й охайно *(за Еліною Заржицькою)*.

Хто є головною героїнею твору? Назви́ першу букву виділеного слова. Які звуки вона позначає?
Повтори слова онуки, які заспокоїли бабусю.
Як ти спілкуєшся із своїми бабусею та дідусем?
Скільки складів у першому слові тексту?

Й й

Й й

Бачу **Й**, **й** (йот). Чую [**й**].

а	й	с	т	р	и

*	а	й	в	о	р	о	н	о	к

а	й	в	а

ˈ

ˈ

[• = | – •́]

ай
ой
ий
ій

а
о
и
і

→ **Й**

га
ми
рі

→ **Й**

лій-

ліній-

май-

чай-

гай-

чай-

мий	лий	чай	грай
вимий	долий	чайник	зіграй

ч → а → й → о → д → і → м → і → й

Йшов до річки звіробій,
Похвалявся: — Я такий —
Наче сонце, золотий,
Всім люблю допомагати,
Вмію добре лікувати,
А ще є у мене — от
Буква «Й», що зветься «ЙОТ».

Лариса Верьовка

— У мене скоро день народження. Допоможи вибрати страви для святкового обіду.

— Не знаю, що тобі порадити! Така смакота!

- Вибери страви, у назвах яких є ***й***.

йо → гурт, рж, га

ма, ра → йо → н, ри

зна, кра → йо → вий, мий

буль, медаль, міль → йон

Йо → сип, сипенко, рдан

солодкий

висока

_____

_____

Йорданка

Йосипівна

Йди-но, йоржику, сюди!
Онде крихти хліба!
Йорж не вийде із води.
Йорж не птах, а риба.

Тамара Коломієць

Йорж — щітка для миття посуду з вузьким горлом.

— Звіробій — лікарська рослина, — так каже дідусь Йосип. Він збирає лікарські трави. Про кожну квітку розповідає:

— Це — медунка. На ній дзвіночки різнобарвні. А ця красуня має жовті квіти аж до верхівки. Її називають дивина. Пахне літом цілу зиму. Знайомся, звіробій. Лікує сто хвороб! Заболить живіт, серце або кашляти почнеш — він стане в пригоді. Пийте корисний трав'яний чай! *(за Оксаною Зеленою).*

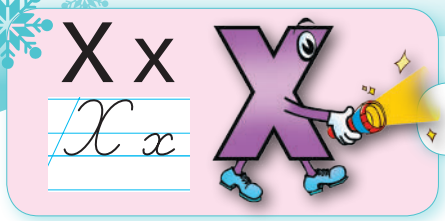
- Утвори нові слова.

З	В	І	Р	О	Б	І	Й
1	2	3	4	5	6	7	8

1	2	3	4

1	5	4	3

Вимов останній звук першого слова. Який це звук? Яка буква його позначає? Вимов перший склад в імені дідуся. Які букви його позначають?
Чим корисний звіробій? Розкажи.
Відшукай речення, що відповідає схемі: └ ┘ ┘ ┘ !
У слові *звіробій* буква ***й*** стоїть у 1, 2 чи 3 складі?

Бачу **Х**, **х** (ха). Чую [**х**].

х	л	і	б

[– = ● –]

*	а	х	и

х	м	і	л	ь

[– = ●=]

Х а ха
о хо
у ху
и хи
і хі

а ах
о ох
у ух
и их
і іх **Х**

хо-

ха-

хри-

да
ду
→ х

ха → та, лат

хо → лод, дить

- Вивчіть скоромовку напам’ять.

Біля будки песик Бобик
Ліг на сонці, гріє лобик.
Раптом муха-цокотуха
Продзижчала коло вуха.
Бобик — бац!
Пропала муха *(нар. тв.)*.

Розкажу вам по секрету:
Хом’ячок жує газету.
За щоку складає
Потім почитає.
Треба буде ручку дати —
Може спробує писати.
І портфелика. Авжеж.
В щоки всього не запхнеш…

Світлана Костюк

- Яку ручку пропонує авторка дати хом’ячкові?

- Розглянь малюнок. Розкажи, ***хто*** на ньому зображений. ***Який*** він? ***Що робить?***

- Що тобі відомо про персонажів казки «Котигорошко»? Розкажи.
- Прочитай склади. Знайди слова із цими складами.

хвилина	-хи	-хо-	горіхи
мухомор	-рох	хви-	горох

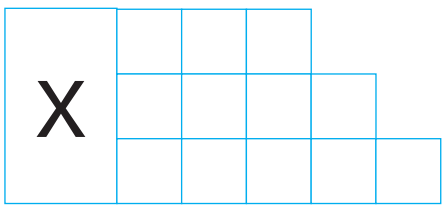
- Розділи речення на слова, прочитай прислів'я. У прислів'ї є 4, 5 чи 6 слів? Вибери правильну відповідь.

Зимабезснігу — літобезхліба.

- Які букви нагадують ці предмети?

- Утвори слова — на́зви предметів.

Христинка після обіду з бабусею збирала чорниці. Потім вони слухали радіопередачу про хворих дітей, яким потрібні радісні емоції, щоб швидше одужати.

— Бабусю! Я завтра назбираю чорниць для хворих дітей! Ці ягоди цілющі й корисні для здоров'я!

— Розумнице моя! Ти добре придумала.

Уже давно повернувся дідусь додому. Відвозив у лікарню подарунки. Христинка сиділа на ґанку й думала про те, що діти, які хворіють, поласували смачними ягодами. Вони стануть на крок ближче до перемоги над хворобами *(за Марією Пономаренко).*

Про кого йдеться в тексті? Вимов перший звук в імені дівчинки. Яке рішення прийняла Христинка? Розкажи. Які слова характеризують дівчинку: *чуйна, добра, лінива*?
У назвах яких предметів є буква ***х***?

Ж ж

Ж ж

Бачу **Ж**, **ж** (же). Чую [**ж**].

ж	и	т	о

[– ´ • | – •]

ж	о	р	ж	и	н	а

´

ж	а	с	м	и	н

´

Ж → а ж**а**, о ж**о**, у ж**у**, и ж**и**, і ж**і**

а, о, у, и, і → **Ж** → а**ж**, о**ж**, у**ж**, и**ж**, і**ж**

ж**а**-

ж**о**-

ж**у**-

ж**а** → рт, ртувати

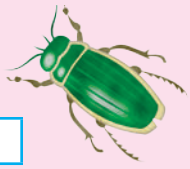
ж**и** → ти, тло

ж**у** → рнал, равель

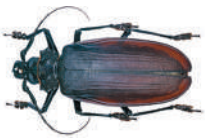
- Прочитай скоромовку повільно, швидко, ще швидше.

Біжать стежини
Поміж ожини.
І вже у Жені
Ожина в жмені *(нар. тв.)*.

- Прочитай на́зви жуків. Чому вони мають такі на́зви?

жук-олень жук-дроворуб жук-слоник

— А ще є жук-бомбардир, жук-знахар, жук-кардинал, жук-листоїд і багато інших.

— Звідки ти це знаєш?

— Я люблю читати книжки-енциклопедії про комах.

Відгадай на́зви предметів.

Ж
- оуьдл
- еел
- амнис
- аабк

жи — то, тло

жа — ба, бка

жо — вте, вток

- Прочитай слова кожної колонки. Вилучи «зайве» слово.

жоржина	жайворонок	журнал
жасмин	журавель	журналіст
журавлина	стриж	інженер
кожух	гараж	режисер

нога — ніжка

книга — книжка

смуга — смужка

ріг — ріжок

Розгадай ребуси.

- Прочитай слова, які «заховалися» в словах.

ніжка	журавлик	ведмежа
стежка	невже	жолоб

- Прочитай скоромовку повільно, швидко, ще швидше.

Жовтий жук купив жилет,
Джемпер, джинси та
жакет *(Л. Мовчун)*.

Прочитайте казку в особах.

Жужіка, її молодша сестра Ержіка, Муркавка сиділи в кав'ярні й вели бесіду.

— Ви чули: їжак сказав, що наша річка тече до моря.

— Усі річки течуть до моря.

— То я зміг би пливти до моря?

— Узагалі так, але то дуже далеко.

— Я не хочу, у мене тут друзі.

— А може, там теж є якісь друзі?

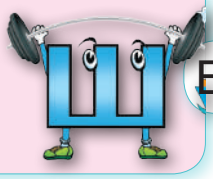
— У морі живе риба-кит, акула, восьминіг і багато риб. Я знайомий із тюленями.

— Нас мама кличе! Завтра підемо на річку *(за Мар'яною і Тарасом Прохаськами).*

Вимов виділене слово. Який звук повторюється двічі? Який це звук? Яка буква його позначає?
Що нового ти дізнався / дізналася з розмови звірят? Скільки в тексті питальних речень?
У якому імені білочки є дві букви ***ж***?
Останнього слова в тексті стосується схема:
[– ◡ – | – •] чи [= ◡ – | – •]?

Ш ш

Ш ш

Бачу **Ш**, **ш** (ша). Чую [**ш**].

ш	и	ш	к	и

[– • | – • –]

к	о	м	и	ш

[– • | – • –]

ш	и	н	ш	и	л	а

[– • – | – • | – •]

Ш а ша
о шо
у шу
и ши
і ші

а аш
о ош
у уш
и иш
і іш **Ш**

ша-

шо-

шпа-

ше лест
рех

ши шка
на

шу м
міти

«Збери» слова — на́зви намальованих предметів. Поділи на склади слово, у якому дві букви ***ш*** *(усно)*.

Вшниі, шаркептик, шмкруаа, шшпииан, аачкш.

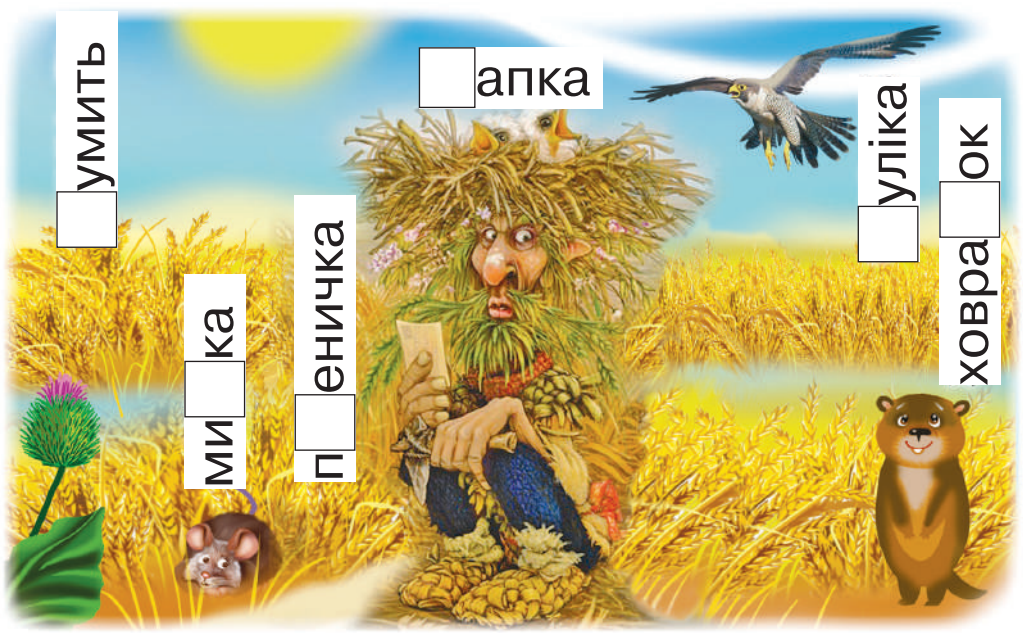

- Прочитай вірш тихо, а потім голосно. Який звук повторюємо часто?

— Шерех-шерех-шерехи —
шурхотіли реп'яхи.
— Ні душі, ні душі, —
шелестіли комиші.
— Хто прийшов, хто прийшов?
— Шерех шляхом пішки йшов *(нар. тв.)*.

- На шляху Шереха трапляються слова, у яких він «витоптав» букву. Віднови слова, прочитай.

Плоди шипшини корисні.

- Що тобі відомо про головного героя казки «Івасик-Телесик»? Розкажи.
- Уяви, що все зображене на малюнку може говорити.

- Прочитай речення. Кому вони можуть належати?

— Скоро я зовсім розтану!
— Ми прилетіли додому!
— Скоро в мене будуть котики.
— Ви не бачили жабок?

* * *

Встала весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рястом,
Барвінком укрила…

Т. Шевченко

- Вивчи вірш напам’ять.

Мій дідусь любить читати книжку «Кобзар». Я читаю прізвище автора та прошу:

— Дідусю, розкажи про нього.

— Тарас Шевченко — видатний український поет і художник, — стиха починає дідусь. — Він жив давно. Село, де народився Тарас, належало одному багатому панові. Сім'я Шевченків була велика й дуже бідна.

Малий Тарас пішов до школи й швидко навчився читати та писати, але найбільше любив малювати. Він малював вугіллям, крейдою або просто камінцем на стінах, і на дверях, і на воротах.

Багато поневірянь зазнав Тарас, але все-таки став відомим художником. А ще написав багато віршів та оповідань. А для маленьких українців Тарас Шевченко створив «Буквар». От виростеш — і дізнаєшся про поета багато цікавого *(за Оксаною Іваненко).*

Що найбільше любив малий Тарас?
Що написав Т. Шевченко для маленьких українців та українок?
З якої букви написане ім'я та прізвище поета й художника, про якого ви читали?

Мої навчальні досягнення. Я вмію, можу

Визнач предмети, у назвах яких є звук **[г]**; у якому є звук **[ґ]**; два звуки **[ш]**.

Знайди «загублений» склад у словах — назвах намальованих предметів.

___ -ба-ба кул-, куль-, буль-

бе- ____ -за -ра-, -ри-, -ре-

че-ре- ___ -ха -ре-, -па-, -ба-

Визнач, якому слову — назві зображеного предмета відповідає кожна схема.

[– ́ | – •] [= ́ = | – •] [– • – | – ́ | = •] [– • | – ́ | – •]

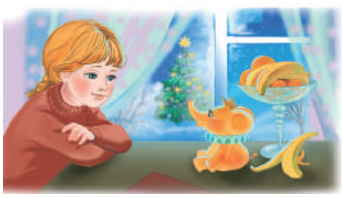
Пригадай історії, які ти прочитав / прочитала. Визнач, якому малюнку відповідає кожний уривок із тексту.

* * *

… прийшла зі школи й подумала: «Давно вже я не писала своїй бабусі. Напишу їй довгого листа. Ні, краще я його намалюю».

* * *

— Нова радість стала…

* * *

— Бабусю! Я завтра назбираю чорниць для хворих дітей! Ці ягоди цілющі й корисні для здоров’я!

* * *

— Чари здійсняться тільки тоді, коли ми все робитимемо разом.

ВЕСНА

Весняні свята України

Ой весна, весна — днем красна,
Що ж ти, весно, принесла?
— Принесла я вам літечко,
Ще й рожевую квіточку,
Хай вродиться житечко,
Ще й озима пшениця *(нар. тв.)*.

9 березня

День народження Т. Г. Шевченка — видатного українського письменника й художника.

14 березня

Свято зустрічі весни

Цей день колись був першим днем нового року. До цього свята випікали обрядове печиво — «жайворонки» й «голубки». Дівчата та хлопці брали його й ішли за село закликати весну красну піснями та хороводами.

Вербна неділя

Верба б’є, не я б’ю,
За тиждень — Великдень!
Уже недалечко
Червоне яєчко.
Будь здоровий, як вода,
І багатий, як земля!

(нар. тв.).

Великдень

На столі — духмяна паска,
А круг неї — писанки.
Уділи нам, Боже, ласки
На всі дні, на всі віки!

(нар. тв.)

друга неділя травня

Свято матері

Мамине свято я зустрічаю.
Я для матусі віршик вивчаю.
Я подарунок мамі роблю,
Я свою маму
Дуже люблю!

Інна Кульська

третя неділя червня

День батька

Таткова хата завжди багата.

Ї ї

Ї ї

Бачу **Ї**, **ї**. Чую [**й**], [**і**].

У	к	р	а	ї	н	а

		´	

К	и	ї	в

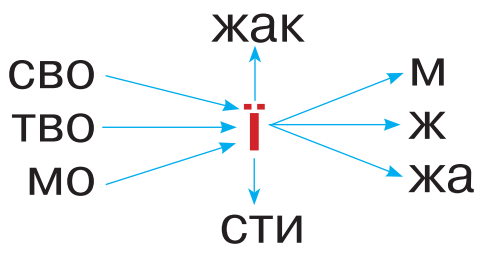

[– • ´ | = • –]

у	к	р	а	ї	н	*	і

		´	

ї**ж**а [= • ´ | – •]

мо**ї** [– • | = • ´]

до**ї**хав [– • | = • ´ | – • –]

- Прочитай скоромовку.

Скоромовка

Їжак, їжаченя
Їздять по гриби щодня.
Їжачиха помагає —
Сироїжки їм збирає *(нар. тв.)*.

- Які звуки позначає буква, виділена червоним кольором? Вимов ці звуки.

- Визнач схему, яка відповідає слову.

краї́на ї́дуть ї́жа

[= • | – • =] [= • | – •] [– – • | = • | – •]

- Прочитай самостійно.

У гаї солов'ї принесли букву *ї*.
Я побачив її у дзвінкім ручаї.
Запросив: — Букво *ї*,
йди у вірші мої.
А прийшов їжачок,
з ним бочок у бочок їжачки-малючки,
на голках — маслючки.
— Їж, — сказали мені, — ці гриби їстівні.
В їжаковій сім'ї знають всі букви *ї*.

Ліна Біленька

У лісі — сироїжки.

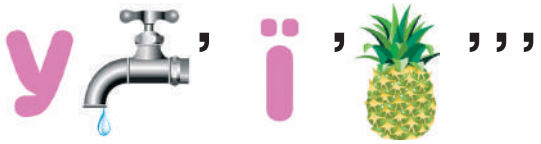
Утвори нові слова.

У	К	Р	А	Ї	Н	С	Ь	К	О	Ї
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

5	11

1	3	4

Розгадай ребус.

«Збери» склади на весняних «хмарах». Утвори нові слова.

КИЇВ

Наш Київ розіслався
На горах над Дніпром,
Садами заквітчався,
Мов дівчина вінком.
Його побудували
Брати, батьки, діди.
І славно захищали
Від лютої біди…

Максим Рильський

- Прочитай букви, виділені блакитним кольором. Яке слово утворилося? Який заголовок до вірша можна дібрати?

У нас красивий, гарний край:
Квіти, море, річка, гай!
Рідне все: поля, діброви,
А сади які чудові!
Їх краса — це білий цвіт…
Ненька наша, Україна,
Адже ти для нас єдина!

Дмитро Гонтар

- Знайди на «полі складів» слова — на́зви предметів, які є народними символами України. Звертай увагу на кольори складів.

ле	пи	тів	лас	лю
ви	оф	ка	ли	ка
ер	ле	іч	на	на
ши	сан	ван	ка	ні
вер	ус	ка	ба	ка

- До яких із них можна поставити питання ***хто?***

Я я

Я я

Бачу **Я**, **я**. Чую [**й а**] або [**а**].

я	в	і	р

[= • ́ | = • –]

т	о	п	о	л	я

[– • | – • ́ | = •]

к	в	а	с	о	л	я

[– – • | – • ́ | = •]

мрі
ві
Марі
→ **я** →
кір
йце
мка

я л и н а

[= • | – • ́ | – •]

[й а | л и́ | н а]

ц и б у л **я**

[– • | – • ́ | = •]

[ц и | б у́ | л′ а]

Утвори слова.

о а і к н в **я** л

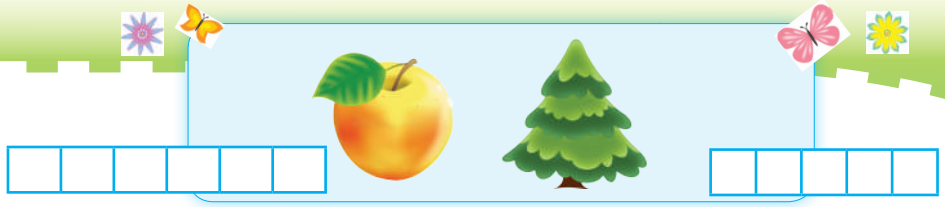

л б к о **я** у

ч м і **я** н ь

У Яринки — яблуко.

- Прочитай вірш голосно й виразно.

Яблунька зростала під вікном,
А ялинка — в лісі, за селом.
Яблунька раділа й сумувала:
І цвіла, й жовтіла, й опадала,
А ялинка на своїм віку
Не міняла власного смаку:
Вподобала з юної пори
Над усе зелені кольори.

Григорій Фалькович

- Що можна зробити з яблук? Розкажи.

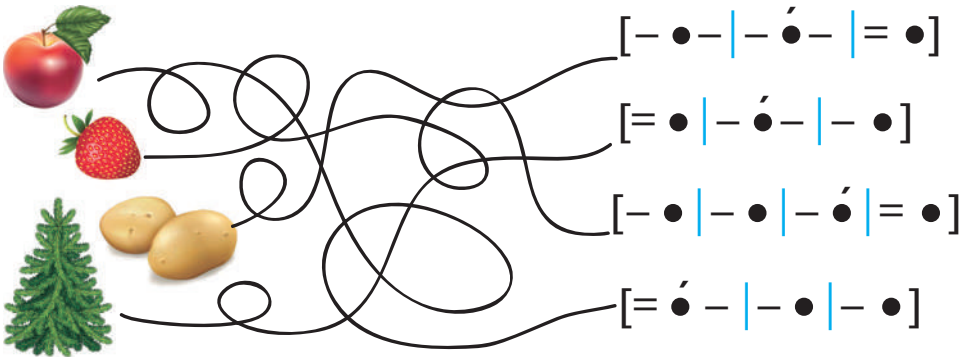
- Прочитай самостійно.

пісн	я	лина
зілл	[•] [= •]	блуко

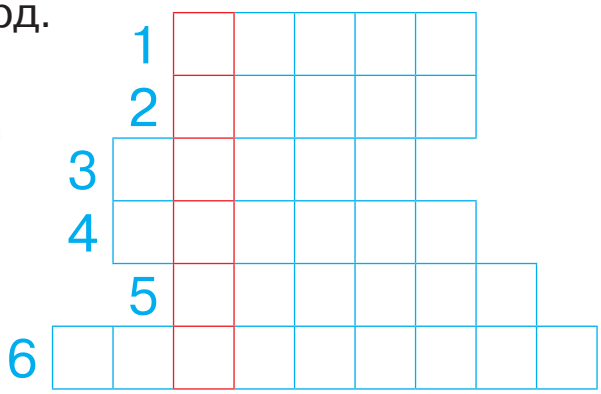
- Що ти знаєш про героїв казки «Як Їжачок і Заєць наввипередки бігали»?

Визнач, яка схема відповідає намальованому предмету. Вимов звуки в словах — назвах предметів.

Розгадай кросворд.

- Назви́ слово у виділених клітинках. Вимов звуки в словах із буквою ***я***.

Ярик із друзями та батьками поїхав до лісового озера. Воно було гарне, але засмічене. Раптом вони побачили лісову мешканку Лісовуню, брудну та занехаяну.

— Якщо ліс знову стане чистим, то й Лісовуня буде гарною! — сказав Ярик.

Діти з дорослими зібрали сміття з лісу та вивезли.

Наступного дня всі прочитали: **«У всіх лісах, на річках та озерах сміти заборонено!»**

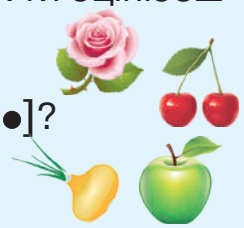
З того часу всі ліси, річки й озера стали чистими. У них живуть щасливі лісовуні *(за Ларисою Ніцой)*.

Прочитай перше слово. Назви́ першу букву в імені хлопчика. Які звуки вона позначає? Як ти оцінюєш поведінку дітей та дорослих у лісі?

Якому слову — назві намальованого предмета відповідає схема [– ́ –| = ●]?

У якому слові — назві намальованого предмета буква ***я*** позначає звук **[а]**?

Ю ю

Ю ю

Бачу **Ю**, **ю**. Чую [**й у**] або [**у**].

ю	н	г	а

[= ◡́ – | – •]

к	л	ю	ч

[– = • –]

в	е	р	б	л	ю	д

[– • – – | = ◡́ –]

ю р т а

[= ◡́ – | – •]

[й у́ р | т а]

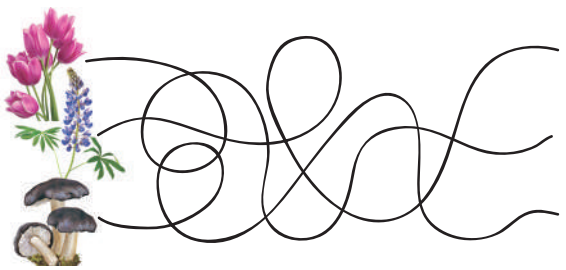

л ю п и н

[= • | – ◡́ –]

[л′ у | п и́ н]

Визнач, якому слову — назві намальованого предмета відповідає кожна схема.

[= • | – ◡́ –]

[= • = | – ◡́ • | – •]

[– • – | = • | – ◡́ •]

Збери «розгублені» букви в словах — назвах намальованих предметів.

оюрк аекпхлю ючкл крюзка

- Прочитай самостійно.

Юрій Юстина радію юний юнак

за́пах го́жий
запаху́щий него́жий

Запахущий і розлогий
зріс любисток край дороги.
Там йому приємно дуже,
там з він дружить.
З , колоском
і бабусиним ...
В теплий день і день негожий
зустрічає перехожих.

Тетяна Петровська

- Розглянь малюнки. Прочитай слова. Створи речення з двох слів, відповідаючи на питання ***що чим роблять?***

Малюють

Вишивають

Закривають

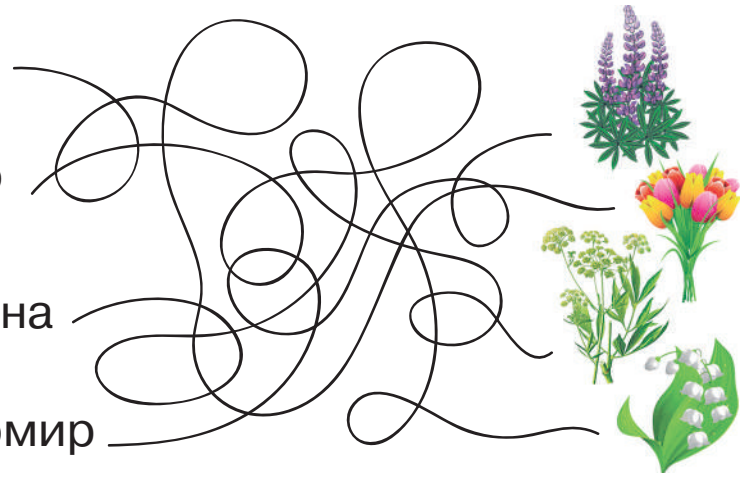

Упиши пропущену букву. Прочитай слова.

Я	в	и	ш	и	в	а	
	с	п	і	в	а		
	ч	и	т	а			
	г	р	а				

Хто що малює? Створи речення *(усно)*.

- Прочитай скоромовку повільно, швидко, ще швидше.

Ходить посмітюха
по смітничку зі своїми
посмітюшенятами *(нар. тв.)*.

- Відшукай нові слова.

Л	Ю	Б	И	С	Т	О	К
1	2	3	4	5	6	7	8

1	4	5	6	7	8

1	4	5	6

Юля жила у великому місті. Звичайна дівчинка: ніс у ластовинні, оченята карі, кіски стирчать. Вона любила кататися на роликах, ласувати морозивом, дивитися мультики та відеокліпи з виступами естрадних зірок.

Але над усе Юля любила малювати. Це вона робила блискуче. У Юлі була заповітна мрія — стати художником. Не модельєром чи дизайнером, а художником, що створює мультфільми *(за Валерієм Герланцем).*

Диза́йнер — винахідник; створює моделі одягу, деталі, прикраси.

Модельє́р — спеціаліст, що створює нові речі.

Назви́ першу букву в імені дівчинки. Які звуки вона позначає? Розкажи, що ти дізнався / дізналася про Юлю. Про що ти мрієш?

Якому слову — на́зві намальованого предмета відповідає схема [= ● | – ● –]?

У якому зі слів — *Любомир* чи *Юля* — буква ***ю*** позначає звуки **[йу]**?

Є є

Бачу **Є**, **є**. Чую [**йе**] або [**е**].

к	о	л	ь	є

[– • | = = • ́]

з	а	є	*	ь

[– • ́ | = • =]

є	д	и	н	о	р	і	г

[| | | ́]

кує

[– • | = • ́]

[к у | й е́]

синє

[– • ́ | = •]

[с и́ | н′ е]

квітує

[– = • | – • ́ | = •]

[к в′ і | т у́ | й е]

[– •] — не те се

[• –] — ен ет ес

[= •] — нє тє сє

[= • –] — єн єт єс

- Прочитай слова.

малю, вишива, співа → є

суму, чита, гра → є

І барвінком, і рутою,
і рястом квітчає
весна землю, мов дівчину,
в зеленому гаї.

Тарас Шевченко

Єноти

У крамниці єноти
запитали: — Є ноти?
— Є ноти, є ноти,
шановні єноти!
І тепер єноти
вивчають ноти:
— До, ре, мі, фа,
соль, ля, сі!
До, сі, ля, соль,
фа, мі, ре, до!

Анатолій Камінчук

- Чим цікаві слова *є ноти, єноти*?
- Проспівайте ноти в правильній послідовності.

- Назви́ імена дітей, які починаються на **Є**.

	в			н		
	в					
	в					

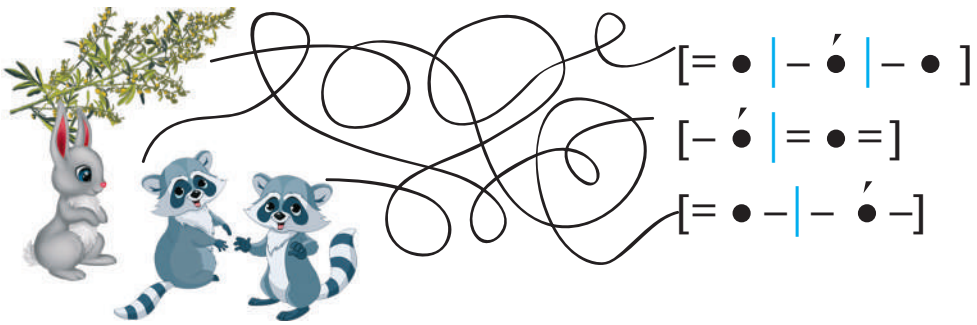

- Що тобі відомо про героїнь казки «Дві білки»?
- Розглянь малюнки. Дай відповідь на питання: *що робить?*

Визнач, якому слову — назві намальованого предмета відповідає кожна схема.

- Назви́ слова, які відповідають схемам.

Що робить?

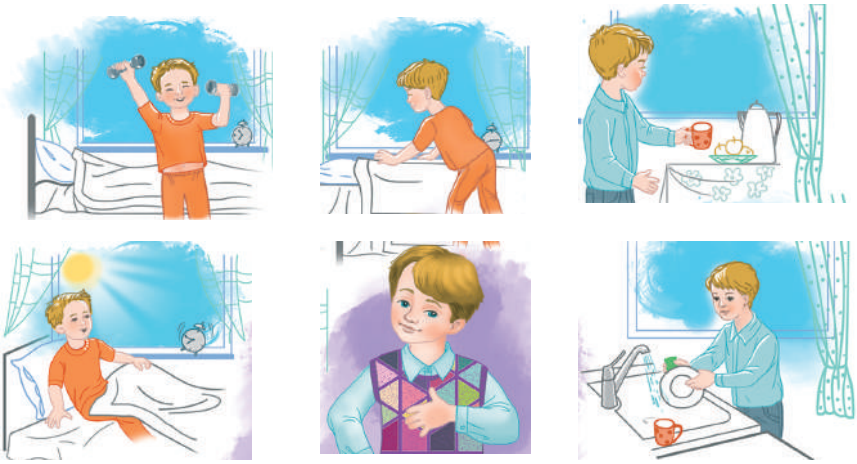

[– • | – ó | = •] [– – • | – • | = ó] [– – ó | = •]

Євген довго не був удома. Тепер повернувся. Він зайшов у свою кімнату й побачив розкидані іграшки, кленові листочки від гербарію, машинки. І хто повинен це прибирати? Згадав татові слова: «Ти вже не малий. Спробуй прожити один день самостійною людиною. Не сподівайся на диво, усе роби сам!»

Уранці Євген устав із ліжка САМ. Прибрав ліжко САМ. Зробив зарядку САМ. На кухні САМ поставив на стіл чашку. Після сніданку САМ помив посуд.

Тато поглядав на сина й усміхався *(за Ларисою Ніцой).*

Вимов звуки, які позначає перша буква в імені хлопчика. Які це звуки?
Чи погоджуєшся ти зі словами тата Євгена?
Ти стараєшся бути самостійним / самостійною?
У якому зі слів — *синє* чи *єнот* — буква ***є*** позначає звук **[е]**?
Назва якого намальованого предмета відповідає на питання ***хто?***

Ц ц

Цу цу

Бачу **Ц**, **ц** (це). Чую [**ц**], [**ц**′].

ц	в	і	р	к	у	н

ц	и	м	б	а	л	и

г	о	р	о	б	е	ц	ь

[– = • – | – • ́ –]

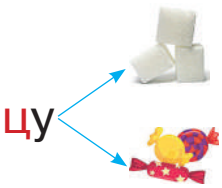
	′	

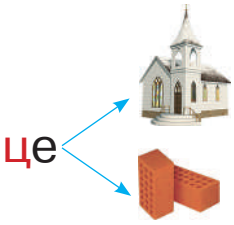

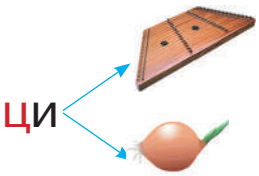
[– • | – • | – • ́ =]

Ц + а, о, у, и, і → ца, цо, цу, ци, ці

а, о, у, и, і + **Ц** → ац, оц, уц, иц, іц

цві + т / ркун

це + дра / сарка

ці + лина / кавий

Пограємо в гру «Так / ні».

Летить ? — _____ !

Летить ? — _____!

Летить ? — _____!

Летить ? — _____!

Прочитай вірш виразно й голосно.

Ой, співала сопілонька,
Тремтіли цимбали.
Коломийки веселенькі
В Карпатах лунали.
Цимбалісти молоденькі —
Умілі музи́ки.
Так гуцули танцювали —
Стерли черевики *(нар. тв.)*.

— Ти знаєш, що таке цимбали?

— Так, знаю. Ми були в Музеї старовинних музичних інструментів, і я там бачив цимбали. Цимбали — це дерев'яний інструмент зі струнами.

- Доповни речення словами.

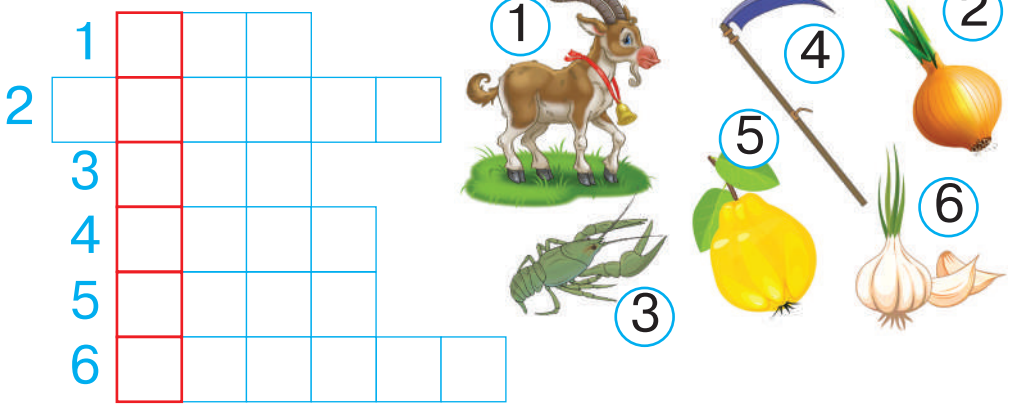
На дереві сиділи .

 цвіли на клумбі.

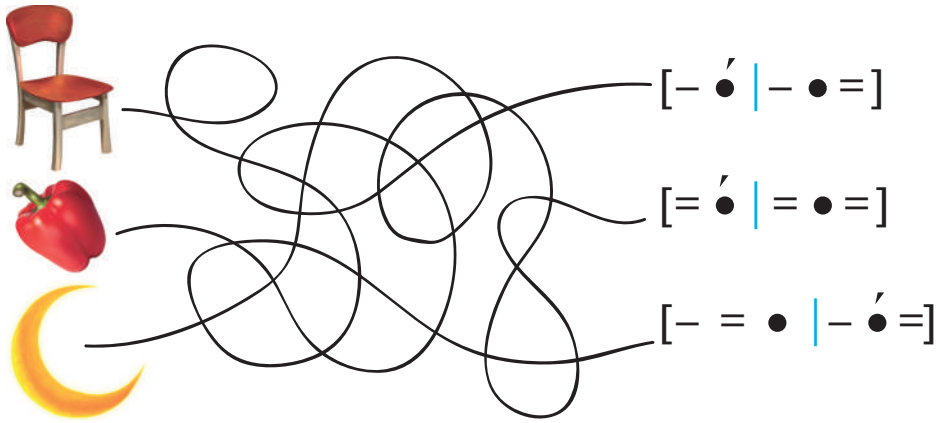
Гіркий смак у .

 — солодкі.

Розгадай кросворд.

- Визнач, якому слову — назві намальованого предмета відповідає кожна схема.

Прочитай початок казки. Розглянь малюнки, продовж казку *(усно)*.

Цуценя Цезі грілося на весняному сонці. Мимо нього пролетіла бджілка.

— Що це таке?
От я зараз наїмся.

— Ми тебе покараємо!

— Ой-ой-ой!

— А що цим мишкам треба у вулику? Гав-гав!

Цезі лежав у своїй хатці й думав: «Добре, що я врятував бджілок!»

Раптом він відчув запах меду! Висунув носа, а там… лежать стільники з медом! Це бджілки принесли йому гостинець за те, що він їм допоміг.

Хто грівся на сонечку? Вимов перший звук виділеного слова. Який це звук? Яка буква його позначає? У назві якого намальованого предмета є звук **[ц′]**? Який із намальованих предметів відповідає на питання ***хто?***

Щ щ

Бачу **Щ**, **щ** (ща). Чую [**шч**].

щ и г л и к

[– – • | – • =]

щ а в е л ь

[– – • | – • =]

щ и п ц і

[– – • – | = •]

щука

[– – • | – •]

щит

[– – • –]

Щ + а щ**а**, о щ**о**, у щ**у**, и щ**и**, і щ**і**

а, о, у, и, і + **Щ** = а**щ**, о**щ**, у**щ**, и**щ**, і**щ**

хру →

плю →

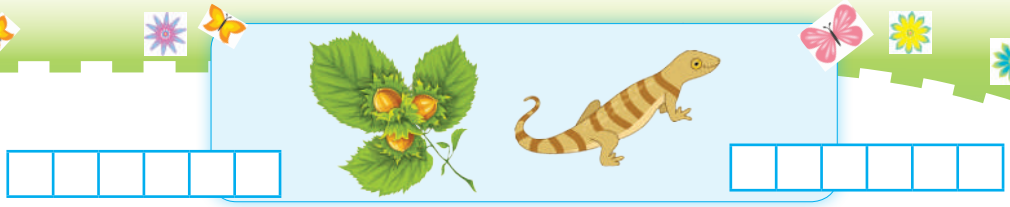
лі- -ина

гор- -ик

ля**щ**
ку**щ**
до**щ**

щавель
щастя
щока

ще
щедро
щедрівка

- Прочитай вірш голосно й виразно.

Щиро щиглик у ліщині
Щебетав собі щоднини:
— Щоб нам щедре літечко
Виростило житечко,
Щоб щасливий равлик
Міг щипати щавлик.

Леся Вознюк

- ***Де*** щебетав щиглик?

- ***Що*** буде щипати равлик улітку?

Розгадай кросворд.

1				Щ		
2	Л		Щ			
3		Щ				

Прочитай скоромовку.

Ой чук, чуки, чук!
Наловив дід щук.

- Прочитай закличку.

Іди, іди, дощику,
Зварю тобі борщику,
Залізу на дуба,
Прикличу голуба.
А голуб загуде,
Дрібний дощик піде! *(нар. тв.).*

- Створи речення за малюнком.

- Вибери продукти для борщу.

- Назви́ овочі, з яких варять борщ. Ти любиш їсти борщ?

  Назви́ фрукти. Що можна приготувати з фруктів?

Прочитайте казку в особах.

Щастик — маленький зайчик.

— А що таке щастя?

— У кожного воно своє!

— Піду я пошукаю щастя. Привіт, козенятко! А що таке щастя?

— Це жувати соковиту капусту!

— Хіба це щастя? Білочко, яке воно?

— Сидіти в дуплі й гризти горішки.

— Ні. Це не моє щастя.

— Повертайся додому. Пізно вже.

Біля хатинки стояла матуся. Вона його обняла й поцілувала. А зайчик подумав: «Немає нічого кращого, ніж обійми моєї матусі. Ось воно, щастя!» *(за Ларисою Ніцой).*

Назви́ першу букву виділеного слова. Які звуки вона позначає? Що було щастям для зайчика? Яким ти уявляєш своє щастя? Вимов звуки в останньому слові тексту. Назви́ букви.

Проєкт. Вивчіть вірші про маму. Підготуйте вітальні листівки та вироби мамам, бабусям, сестрам чи близьким.

Ф ф

Бачу **Ф**, **ф** (еф). Чую [**ф**].

ф	а	з	а	н

ф	л	а	м	і	н	г	о

ф	л	е	й	т	а

[– • | – • ́ –]

[– – • ́ = | – •]

Ф а о у и і — **ф**а **ф**о **ф**у **ф**и **ф**і

а о у и і — **Ф** а**ф** о**ф** у**ф** и**ф** і**ф**

фа-

фі-

фу-

фон
фонтан

фінал
фініш

фея
ферма

теле- → **ф**он, граф

фла- → кон, мінго

фру- → кти, ктовий

- Прочитай самостійно.

фа
фата
фасон

фу
футбол
футболка

- Прочитай вірш голосно й виразно.

Фіолетові заграви
Фарбували в лузі трави.
Фіолетовий фломастер
Фарбувати також майстер:
Фіолетові фіалки
Фарбував він для Наталки.

Ганна Чубач

- Знайди «загублений» склад. Прочитай слово — назву предмета.

теле- -фан, -фон, -фін

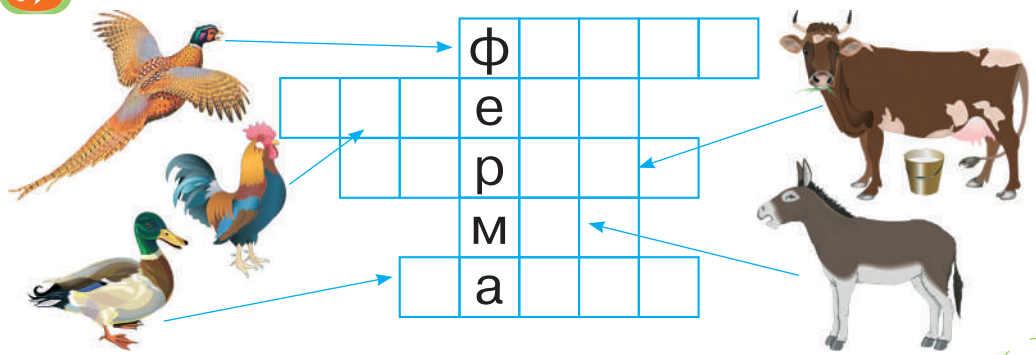
-мін-го фло-, фла-, флу-

-та флі-, флей-, флий-

Розгадай кросворд.

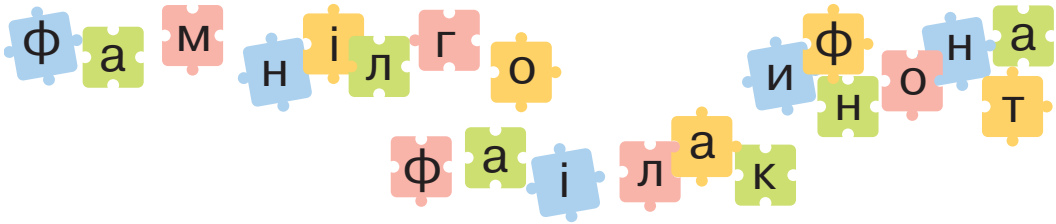

Утвори нові слова.

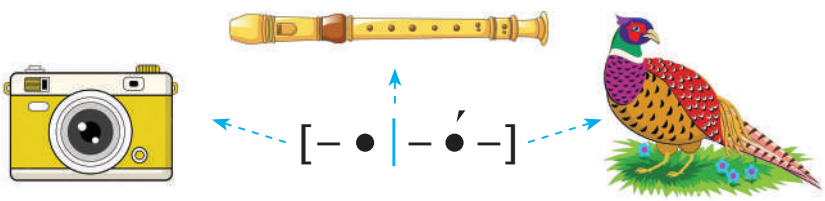
П о р т ф е л ь — , _____, _____.

1 2 3 4 5 6 7 8 4 2 3 4 5 2 3 6 7 8 1 2 3 4

Збери «розгублені» букви. Утвори слова.

- Визнач, якому слову — назві предмета відповідає схема.

- Прочитай текст самостійно.

— Привіт! Мене звати Фунтик. Я живу на фермі. Мене люблять і дають багато кісточок. Найсмачнішу я заховав, але не пам'ятаю де. Може, діти взяли? Ви не знаєте? *(за Елкою Майнардус)*.

- ***Кого*** зображено на малюнку? ***Хто*** розповідає свою історію? ***Що*** вони роблять?

Федір любить фантазувати. Але це його секрет. Цим секретом він ділиться тільки з дідусем.

Ось що пише онук дідусеві:

«Я люблю фантазувати. Світ без фантазії — сумний і нудний. Навіть калюжа після дощу може відтворювати фантастичний світ! Надсилаю тобі фото того, що я побачив і зробив. У калюжі я побачив не хмарки, а ангелів миру, не будинки, а чарівні замки. Подивися, які сумні були камінці, а які вони стали.

Люблю тебе, дідусю. Твій Федько з фантазіями».

Вимов першу букву в імені хлопчика. Які звуки вона позначає?

Ти любиш фантазувати? Розкажи про свої фантазії.

У якій назві намальованого предмета буква ***ф*** є в середині слова?

ДЖ

дж

Бачу **Дж**, **дж** (дж).
Чую [**дж**].

д	ж	м	і	л	ь

[– = • =]

б	д	ж	о	л	а

[– – • | – • ́]

д	ж	е	р	е	л	о

		́

инси

ин

ем

дже- → рело, рела

джміль

бджо → ла, лина

Утвори слова.

дж	міль
дже	м
дже	рело
бджо	ла
бджіл	ка

Джмелиний оркестр

Джмелик нарешті дочекався весни! Джмелина сім'я вилетіла на луг. Спочатку ласували медом. Потім облітали квітучий луг. Сідали на дахи хатинок із трави й гілочок. Кожен брав свій інструмент — цимбали, скрипки, тромбони. А малий джмелик діставав калинову сопілочку. Над лугом лунав джмелиний оркестр *(за Василем Чухлібом)*.

- Визнач, хто першим вилітав на луг.

Яку пору року описано в тексті? Прочитай перше слово в тексті. Які букви позначають звук **[дж]**? Прочитай усі слова, у яких є буквосполучення ***дж***. На якому інструменті джмелі не грали: на скрипках, барабанах чи цимбалах? Яка схема стосується слова *джем*: [– • –] чи [– – • –]?

Дз

Дз

Бачу **Дз**, **дз** (дз).
Чую [**дз**], [**дз**′].

д	з	и	ґ	а

[– ´• | – •]

д	з	б	а	н

[– – • –]

д	з	в	о	н	и	к

[– – ´• | – • –]

еркало

ґу ики

кукуру а

дзвонити
дзвонила

дзвінкий
дзюрчить

Дзюрчать-дзвенять струмочки,
І птах вітає птаха…
Мала, хрустка бурулька
Додолу впала з даху.

Лідія Компанієць

Дзінь-дзінь, дзень-дзень! — це дзвіночок запрошує до себе джмелика.

— Який барвистий луг! Тут так багато квітів! — радів джмелик.

Бачить джмелик: ліловий дзвіночок хитає голівкою та кличе його.

— Я буду з вами дружити, — сказав він дзвіночку.

— Дзінь-дзінь, дзень-дзень, і я радий із тобою дружити, джмелику, — задзеленчав дзвіночок *(за Оксаною Іваненко)*.

Прочитай виділені слова в тексті. Які звуки ти чуєш на початку слів? Які букви позначають звуки **[дз͡]**, **[дз͡′]**? Прочитай усі слова, у яких є буквосполучення ***дз***.

Джмелик запропонував дружбу метелику, дзвіночку чи бджілці? Який джмелик: увічливий, мовчазний чи насуплений?

Скільки разів буквосполучення ***дз*** ужито в тексті?

У якому слові — назві намальованого предмета букв більше, ніж звуків?

’

’

к	о	м	п	’	ю	т	е	р

м	’	я	т	а

с	о	л	о	в	’	ї

’

[– = • | – •]

’

зоря — пір’я

рясно — подвір’я

мюслі — м’який

пюпітр — п’ють

п’ю	в’ю	п’ять
п’є	в’юн	п’ятак
п’ють	в’юнок	п’ята

Які букви пропущені?
Які звуки вони позначають?

- «Збери» й запиши слова *(за зразком)*.

	’	ю	т	ь
	’	ю	т	ь
	’	я	т	а
	’	я	н	е
п	і		’	я

Я такий же, як знак розділовий,
І відомий шкільній дітворі.
Та в словах української мови
Я пишусь не внизу, а вгорі *(с т о ф а п р о)*.

Дмитро Білоус

- Прочитай вірш, правильно вимовляючи слова з апострофом.

— Буквам я усім рідня…
Може, не потрібен я?
— Не журись, малюче, так.
Просто ти — друкарський знак.
Мусиш бути у словах:
М’яз, прислів’я, м’яч, під’їзд,
В’юн, м’якуш, бар’єр та з’їзд,
П’ятниця, п’ятá, ім’я.
Ось вона — твоя сім’я!

Валентина Черняєва

- Випиши з вірша підкреслені слова з апострофом.

З’єднай частини прислів’їв. Прочитай. Поясни, як ти їх розумієш.

Була м’ята ,
та в полум’я .
Восени
й буряк м’ясо.
З вогню
та пом’ята .

Лук’ян і Мар’яна — друзі.

Мої навчальні досягнення. Я вмію, можу

Пригадай історії, які ти прочитав / прочитала. Визнач, якому малюнку відповідає кожний уривок із тексту.

* * *

Прибрав ліжко САМ. Зробив зарядку САМ. На кухні САМ поставив на стіл чашку. Після сніданку САМ помив посуд.

* * *

А ... притулився до мами й подумав: «Немає нічого кращого, ніж обійми моєї матусі. Ось воно, щастя!»

* * *

— Якщо ліс знову стане чистим, то й Лісовуня буде гарною! — сказав ... .

Відшукай предмети, у назвах яких є буква **ї**, звуки **[йа]**, звук **[дз͡]**.

Знайди «загублений» склад у словах — назвах намальованих предметів.

__ -мін-го фук-, фла-, фут-

__ -ре-ло дзе-, джи-, дже-

лі- __ -на -ши-, -щи-, -чи-

Прочитай закличку, у якій «розгубилися» слова. Визнач, де вони мають бути.

Вийди, вийди, … ,
На дідове … ,
На бабине … ,
На наше … ,
На весняні … ,
На маленькі … .

квіточки

сонечко

зіллячко

полечко

подвір'ячко

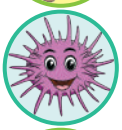
діточки

Прочитай текст.

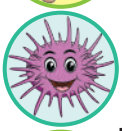
ЗНАЙОМСТВО

Їжак виріс на гірці над морем. Він спустився на берег і помітив, що на камені сидів чорненький маленький Їжак і ворушив голочками.

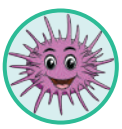

— Ти що тут робиш?

— Гріюся на камені. Він ще теплий.

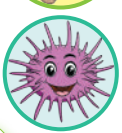

— Ти живеш у морі?

— Еге ж. Я Морський Їжак. А що ти любиш над усе?

— Я люблю молоко. Воно солодке. Люблю слухати, як шумить дощ. Як шурхотить сухе листя: ш-ш-у!

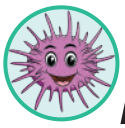

— А я понад усе люблю морську воду. Вона солона й прозора. Я слухаю, як шумить хвиля: ш-ш-ш-у! Як кричать чайки: ага-а-а!

— Приходь до мене в гості.

— Не можу. Я без моря не можу.

— Але ми все одно будемо дружити? Адже ми обидва їжаки.

— Авжеж. Будемо *(за Юрієм Ярмишем)*.

- Прочитай заголовок казки. Що він тобі підказав? Хто з ким познайомився?
- Що любив слухати Їжак, який жив на гірці? Що любив слухати Морський Їжак? Чому вони любили різні звуки?

Повторюємо разом

Абетка. Звуки та букви

- Звуки, які любили їжаки, є *мовні* чи *немовні*?
- Як називаємо підкреслені слова?

протилежні за значенням
подібні за значенням

- Перепиши перше речення. Підкресли букви, які позначають голосні звуки.

- Прочитай текст.

Катруся любить думати про те, чого не буває, наприклад про равликів узимку.

Весною равлики люблять дощ. Один старенький равлик любив мандрувати під час дощу. Мандрує — лічить калюжі.

«Чому тільки равлик? — думала Катруся. — Буває, що під час дощу мандрує і старенька равличка. Тоді старенький равлик показує їй свою колекцію калюж».

— **Нехай живе правдива вигадка! — підбадьорював тато Катрусю** *(за Галиною Кирпою)*.

- Про кого йдеться в тексті? Що любила Катруся? Що в тексті є *казковим*? Відтвори текст.
- Розглянь малюнок. Розкажи, яку пору року зображено. Яка погода? Яка природа? Що роблять равлики? Чи вони тобі подобаються? Який малюнок створив / створила б ти?

Повторюємо разом

Приголосні звуки: тверді та м’які

- Розглянь звукові схеми слів.

[– • | – – •́ | = •] [– •́ | – • | – •] [= •́ | – • =]

- Перепиши підкреслені слова, добираючи відповідну схему. Вимов звуки в кожному слові. У якому з них немає м’яких приголосних звуків?

- Випиши з тексту виділене речення. Підкресли букву, яка не позначає звука.

- Прочитай текст.

Землерийка Сюзі сиділа на ґанку своєї нірки й сумувала. Вона так хотіла провідати свого друга — хом'ячка Рудольфа! Цілу зиму не бачилися! Раптом побачила, що до неї спішить її подруга Зося.

За мотивами казки *Е. Мозера*

Повторюємо разом

Приголосні звуки: тверді та глухі

- Прочитай імена головних героїнь, чітко вимовляючи перші звуки.

Зося, Сюзі.

- Чи вони справжні подруги? Як одна з них допомогла іншій? Знайди та прочитай про це.
- Який із цих звуків вимовляємо дзвінко, з голосом? А який — тільки із шумом?
- Перепиши виділене блакитним кольором речення. Підкресли букви, які позначають приголосні звуки. Вимов їх.

- Прочитай текст.

ЙОЙ, ЯК ГАРНО…

У хаті на високій горі жив дядько Йой. Він любив йойкати. Вийде вранці на ґанок і каже:

— Йой, який хороший ранок! Йой, який я грибок знайшов!

Дядько Йой його листком прикриє: рости далі.

Під стріхою його хати звили собі гніздо дві знайомі горлички. Під підлогою жило мале мишеня. А у великій шпарині жив веселий цвіркун.

Увечері всі пили чай із сушених суниць, а дядько Йой розповідав казку *(за Галиною Малик)*.

- Про кого йдеться в тексті?
- Розглянь малюнок. Хто жив у дядька Йоя, а про кого не йдеться в тексті?

Повторюємо разом

Буква *й*. Буквосполучення *йо*

- Прочитай і запам'ятай.

Сполучення букв ***йо, ьо*** при переносі розривати не можна: *ко-л**ьо**-ро-вий, ма-**йо**-ри.*

- Перепиши слова. Поділи на склади для переносу.

Йосип, йогурт, гайок, майор.

- Перепиши з тексту підкреслені слова *(с. 77)*. Поділи їх на склади для переносу.

- Прочитай текст.

«Чому ці ґудзики постійно кудись зникають?» — подумав Єгор і побіг за відірваним ґудзиком від штанів.

— Виявляється, існує ціла країна із загублених ґудзиків! Зірву я для мами ґудзикову квіточку.

— Ти чому природу псуєш? — спитав дивний хлопчик. Він був із ґудзиків!

— А де я? Скажіть, будь ласка... — розгубився Єгор.

— От, дивак! Невже тобі невідомо? Ґудзики, що губляться, потрапляють у Країну ґудзиків. Тут вони залишаються назавжди. Я тобі покажу цю країну *(за Ланою Ра)*.

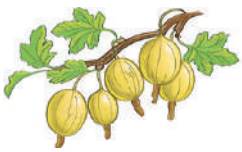

- Куди потрапив Єгор? Яким ти уявляєш жителя Країни ґудзиків?

Буква *ґ*. Вимова звука [ґ]

- Розглянь малюнки. Порівняй вимову звуків [**г**] і [**ґ**].

- Запиши слова — на́зви намальованих предметів.
- Перепиши підкреслені речення. Порівняй вимову звуків **[г]** і **[ґ]**. Підкресли букву, яка позначає звук **[ґ]**.

Прочитай текст.

ЯКИЙ ГАРНИЙ БІЛИЙ СВІТ...

Катрусі подарували ляльку. Лялька зводила рученята й казала: «Ма-ма». А Катруся з того тішилася! Голубить лялю і називає її доцею.

— Сьогодні я тобі покажу білий-пребілий світ. Бабуся каже, що для кожної людини білий світ починається з рідного порога. Оце звідси. Спочатку ходімо до саду, під яблуньку. Бач, які яблучка на ній.

А тапер помандруємо на город. Ми тут усього понасаджували. Дивися, це:

— Диви, як сонях виріс! Хоче дістати до сонечка. Ви-со-чень-ко!

Лялька слухає і дивиться на білий світ.

— Доцю, тобі сподобався білий світ? Він такий гарний! Зелений, блакитний, квітковий! *(за Галиною Кирпою)*.

- Хто є головною героїнею тексту? Який подарунок отримала Катруся? Що вона показувала ляльці? Що росло на городі?

Повторюємо разом

Буква *я*. Звукове значення букви *я*

- Випиши з тексту слова, виділені блакитним кольором. Зроби звукові схеми. Які звуки позначає буква ***я*** в цих словах?
- Перепиши підкреслене речення. Зроби звукову схему слова з буквою ***я***.

- Прочитай тексти.

Навесні в лісі все оживає. Виростають травинки. Розпускаються листочки. Розкриваються квіти. Чиста вода наповнює потічки й озерця. Співають пташки. Літають перші метелики. Усі радіють весняному сонечку.

Усміхнулось сонечко в лузі при долині
Котикам вербовим, червоній калині.
— Чом зимою, сонечко, ти так довго
спало? —
Всі, хто бачив сонечко, його запитали.

— Узимку я далеко від землі **буваю** —
Ось тому теплом її так не зігріваю!
Та **весною** швидко до вас повертаюсь
І зігріти кожного теплом намагаюсь.

Юлія Хандожинська

- Чому сонечко взимку не зігріває землю? Знайди відповідь у тексті вірша. Прочитай.
- Випиши з вірша виділені слова *(с. 81)*. Зроби звукові схеми до них.

Повторюємо разом

Буква *ю*. Звукове значення букви *ю*

- Розглянь малюнки.

нльо кншюоиан тьлюиапн лпюни

- У назвах намальованих квітів «розгубилися» букви. «Збери» їх і запиши слова — на́зви квітів, у яких є буква ***ю***. Які звуки вона позначає?

- Випиши з тексту *(с. 81)* виділені блакитним кольором слова. Зроби звукові схеми. Які звуки позначає буква ***ю*** в цих словах?
- Прочитай початок речення, доповни словами з тексту, який позначений блакитною рискою *(с. 81)*. Підкресли букву, яка позначає два звуки.

Травинки *(що роблять?)* … .
Листочки *(що роблять?)* … .
Пташки *(що роблять?)* … .

РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ

Створення речень за малюнками й опорними словами на задану тему

- Прочитай текст.

Створіть речення за малюнками й словами тексту, які будуть продовженням до казки.

ДОБРА МИШКА ТА ГОРОШИНА

Котилася полем горошина й плакала:
— Усіх зібрали до комори, а мене забули.

Котилася, котилася та й упала в ямку. Раптом побачила: за столом сидить сіра мишка й снідає.

— Де я? — спитала горошина.

— До мене в гості непрохано закотилася, — відповіла мишка.

— Захисти мене, полівочко. — Укрий мене, а навесні посади в землю.

Добра мишка так і зробила.

Навесні мишка зробила ямку й посадила горошину.

— Дякую тобі, полівочко, — сказала горошина. — Я тобі віддячу *(за Іриною Савкою).*

- Якою була мишка? Вислов власну думку. Як горошина віддячила мишці за добро?

- Прочитай текст.

Маленький Єнот жив із мамою. Сусідом сім'ї Єнота був Кролик.

— Єноте, ти зможеш сам піти до струмка та принести нам раків на вечерю?

— Авжеж, звичайно.

— Ой, куди це ти йдеш сам-самісінький?

— Я йду до швидкого струмка. Це по той бік ставка.

— О-о-о! А ти не боїшся Того, хто сидить у ставку?

— Ні, не боюся!

Єноту не хотілося думати про Того, хто сидить у ставку. Але він зупинився біля ставка й зазирнув. Хтось сидів у ставку. Єнот перекривив його. Той, що сидів у ставку, теж перекривив його. Маленький Єнот дременув щодуху.

Удома він розповів мамі про Того, хто сидить у ставку.

— Піди й усміхнися Тому, хто сидить у ставку *(за Ліліан Муур)*.

- Поясни Єноту, хто сидить у ставку й чи треба його боятися.

Розіграйте розмову Єнота з тими, кого він зустрічав: з Кроликом, Старим Дикобразом.

Повторюємо разом

Буква є. Звукове значення букви є

- Назви́ букви в слові *єнот*. Вимов звуки, які позначає перша буква слова. Зроби звукову схему слова.
- Перепиши перше речення тексту. Поділи підкреслене слово на склади для переносу. Зроби звукову схему виділеного слова *(с. 84)*.
- Знайди в тексті речення, яке треба читати з особливою інтонацією. Прочитай.

- Прочитай текст.

ЯК ЧЕПУРИЛИ ЇЖАЧКА

Заклопотана Їжачиха схопила за вухо синочка.

— Попався, шибенику! А який занехаяний! Ану-ну, зараз ми тебе вимиємо.

Вона дістала брусок суничного мила й заходилася купати синочка. Обережно терла мочалкою з пахучої соломи спинку та повторювала:

— Он сухий листочок. Із Зайцями грався. А тут що? Реп'яшок? У бур'яні ховався!

Малюк сопів, затуляючись від густої піни.

— І як тебе відмити від смоли? Знову бігав на соснову галявину дражнити білочок!

Їжачок ухилявся від міцних маминих лапок.

— Ну, от... Тепер любо глянути: голочки гладенькі й м'якенькі, наче хутро в Ховрашка!

— Та я, тітонько, і є Ховрашок! — обтрусився малюк і вибіг із хатки. І вже за порогом гукнув:

— А за Їжачка не турбуйтеся: його, мабуть, моя мама вимиє... *(за Лесею Мовчун)*.

- Тобі сподобалася казка?
- Поясни, чому сталося таке непорозуміння. Як заспокоїв Ховрашок Їжачиху? Прочитай це речення.

Прочитайте текст в особах.

Повторюємо разом

Буква *ї*. Звукове значення букви *ї*

- Випиши з тексту слова, виділені блакитним кольором *(с. 86–87)*. Добери до них схеми.

[– • | – – •́ | = •] [– •́ | – • | = • | – •]

- Випиши з тексту два слова з буквою ***ї***. Зроби самостійно звукові схеми. Вимов звуки в словах, назви́ букви.

- Прочитай текст.

ЧИ ЦЕ ТАК БУВАЄ?

Сьогодні Ліна та Марко повертаються додому. Вони вже попрощалися із жовтенькими кульбабками, кольоровими метеликами й кульгавим лелекою. Бабуся з дідусем клопочуться з подарунками, а мама не випускає дітей з обіймів. Навіть кицька Багіра треться носиком об Лінину ногу. Звикла за час канікул. Лелека з перемотаною ніжкою самотньо стоїть у юрбі качок.

— Це молодий лелека. Поранив ногу, повертаючись додому. Йому потрібна наша допомога, — сказав дідусь.

Мама дивиться на лелеку й задумливо говорить:

— Лелека завжди повертається в рідне гніздо. У нього є маленькі прозорі ниточки. Один кінець ниточки прив'язаний до рідної домівки, а інший — до його серця. І де б він не був — завжди повертається до рідної домівки.

Ліна думає: «Чи це так буває? А в людей бувають такі ниточки?» *(за Анною Малігон)*.

- З ким попрощалися діти, повертаючись додому?
- Прочитай абзаци тексту, позначені блакитною рискою. Кому належать ці слова? Чи погоджуєшся ти з думкою мами? Що ти хотів би / хотіла б відповісти Ліні?
- Розглянь малюнок. Прочитай речення, зміст якого в ньому відтворено.

Повторюємо разом

М’який знак *(ь)*. Буквосполучення *ьо*

При переносі **буквосполучення *ьо*** не розриваємо, а м’який знак залишаємо біля попереднього приголосного: *пе-н**ьо**ч-ки, круг-лен**ь**-кі*.

Випиши виділені слова в тексті, поділивши їх на склади для переносу *(с. 88)*.

Прочитай текст.

У джмелиному рої лежали лялечки, замотані в павутиння, як у пелюшки. Лялечки були слухняні й тихі, мов діти, коли вони сплять. Уранці виліз маленький джмелик, волохатий, веселий.

Повештався трохи по гнізду, на джмелів подивився, а потім затремтів крильцями й полетів!

— А я літаю! — радісно співав джмелик.

— Ну й що з того? — здивувалася гарна мушка.

Усі літають, дзвенять: і бджоли, й оси, і джмелі з їхнього рою *(за Оксаною Іваненко).*

- Де відбуваються події? Продовж речення словами з тексту.

Лялечки були … .

Уранці виліз джмелик … .

Повторюємо разом

Буквосполучення *дж, дз*

- Буквосполучення ***дж*** позначає один звук **[дж͡]**.
- Буквосполучення ***дз*** позначає два звуки: **[дз͡]**, **[дз͡ʼ]**.

- Випиши з тексту три слова з буквосполученням ***дж***, зроби звукову схему за зразком.

Джмелик — [– – • ́ | – • –].

Прочитай текст.

ПОДАРУНОК МАМІ

Настав чудовий місяць травень. У звірів і птахів дуже багато клопотів! Та найбільше метушилися малята. Адже незабаром мамине свято!

«Який подарунок зробити мамі?» — журився зайчик Сіра Шубка.

— Ти хто?

— Я Пролісок. А чого ти такий засмучений?

— Як же мені не сумувати? Скоро мамине свято, а я ще подарунка не маю. Усі малята вже готові вітати мам, а я ні…

— То, може, візьми мене та й подаруй своїй мамі…

— Як же я візьму? Ти ж тоді загинеш!

— Звісно… Але ж ти не маєш подарунка… Усі матимуть, а ти — ні…

— Дякую тобі, проліску! Тепер я знаю, що подарувати мамі!

— Матусю! Я вітаю тебе зі святом. І дарую ось цього проліска. Тільки зірвати його я не міг, адже тоді він загине.

— Дякую тобі, мій любий синочку! Дякую за чудовий подарунок! Я тобою горджуся! *(за Марією Пономаренко)*.

- До якого свята готувалися звірята? Чому зайчик був зажурений? Прочитай рядки казки, які підтверджують, що він турбувався про збереження природи. Прочитай слова мами. З якою інтонацією їх треба читати?

Повторюємо разом

Поділ слова на склади. Наголос

Склад — це частина слова. Склад може мати тільки голосний звук або голосний та приголосний (приголосні) звуки. Одну букву складу не залишаємо й на наступний рядок не переносимо.

- Поділи слова на склади для переносу *(усно)*.

Ананас, олівець, опеньки.

Випиши виділені блакитним кольором слова. Поділи на склади для переносу. Підкресли наголошений склад.

Прочитай текст.

РОМАШКИ

Одного ранку ромашка розцвіла. Її маленькі білі пелюстки розходилися від золотої середини. Тонке стебло гордо тримало білу квітку. Зелені листки з гострим кінчиком ніжно обнімали стебло.

Квітка повернулася до теплого сонця, дивилася на нього й слухала жайворонка. Ромашка була така щаслива! Її жовта середина ясніла золотом. Білі пелюстки блискотіли, як срібло. А маленька пташка кружляла навколо неї та співала *(за Гансом Крістіаном Андерсеном)*.

- Де росла ромашка?
- Хто прилетів до ромашки? З яким настроєм вона зустріла жайворонка?
- Прочитай слова, виділені блакитним кольором. Ці слова описують, якою була ромашка.

Повторюємо разом

Розвиток зв'язного мовлення

Створюю речення за малюнком із поданих слів на задану тему

- Пригадай текст про ромашку. Створи кілька речень про ромашку за малюнком і виділеними словами в тексті.

1. Яке стебло в ромашки?
2. Які в неї листки?
3. Які у квітки пелюстки?
4. Яка в ромашки серцевина?
5. Тобі подобається ромашка?

- Прочитай текст.

На подвір'ї, де жив хлопчик Микола, росло велике дерево. Воно було домівкою для сім'ї чижиків: мами, тата й маленького сина.

Синичка та її велика родина мали гніздо поруч на високій гілці.

— Просто чудовий мій синок! У нього вже одна пір'їна виросла! Та він красень! Не їж холодного черв'яка! У тебе може заболіти горло!

— Ви вже дали ім'я своєму синові?

— Ще ні. Він у мене один. Назву його, як мого діда — Чичирк. Це вам важко своїх назвати! У вас же п'ятеро!

— А я вам хотіла запропонувати інше ім'я. На подвір'ї ходить Микола. Чуприна в хлопчиська, наче пір'я у вашого сина — настовбурчене, не причесане! То назвіть сина Пижик!

Птахи так голосно кричали, що Микола вибіг на подвір'я. Волосся в нього стриміло, як пір'я в чижика, на носі — чорнильна пляма. Мама чижиха подивилася на Миколу:

— Я згодна! Мені подобається цей Чижик-Пижик! *(за Юхимом Чеповецьким).*

Читаємо разом

Апостроф

Спостерігай за вимовою приголосних звуків перед ***я, ю, є, ї***. Знак, який пишемо після букв ***б, п, в, м, ф, р*** перед ***я, ю, є, ї***, називаємо ***апóстрофом***.

Випиши з тексту п’ять слів з апострофом. Підкресли букви, після яких пишемо апостроф.

Прочитайте два останні речення казки. З якою інтонацією їх треба читати? Який знак пишемо в кінці таких речень?

Прочитай текст.

На леваді росли , , , та трава. Саме тут зібралися , , , , , , , , .

Усі хотіли послухати балакучого , бо коли він щось розказував, то слухаєш — не наслухаєшся.

— Я ніколи нікого не боявся!

— А ти бачив велику сороку?

— Я зроду не боявся сорок!

— Дуж-ж-же відваж-ж-жний, дуж-ж-же муж-ж-жній!

— А щирий який!

— Такий меткий, не те, що я!

— Ось послухайте пригоду, що трапилася зі мною.

Якось на нашій леваді-ді-ді…

— Що на леваді? Розкажи, будь ласка, це цікаво!

Але розказувати вже нікому. Цвіркун побачив , яка паслася на цій леваді. Тільки його й бачили! Першим це зрозумів равлик і так сміявся, що ледве всидів у своїй хатці. А потім уся левада зайшлася сміхом *(грецька народна казка, переклад Василя Степаненка).*

Лева́да — це присадибна ділянка землі із сінокосом, городом і плодовим садом або іншими деревами.

Повторюємо разом

Слова — на́зви предметів. Слова, які мають кілька значень

- Доповни речення, відповідаючи на запитання.
  - Хто зібрався на леваді? Це — істоти.

На леваді зібралися: метелик, бабка, … .

  - Що росло на леваді? Це — неістоти.

На леваді росли ромашка, конюшина, … .

  - Хто був балакучим?

Балакучим був … .

- Розглянь малюнки.

- Скільки значень мають слова *коник, дзвоник, сонечко*?
- Добери до слова *бабка* інші значення.

- Прочитай текст.

Жило собі кошеня: товстеньке, сіреньке, пухнасте. І звали його Пухнастик. Сьогодні воно загубило маму.

— Доброго ранку! Ти не бачило мою маму?

— А яка твоя мама?

— Моя мама найкраща! Вона добра й ласкава. У неї гарний голос.

— Ось твоя мама!

— Ні, це не моя мама!

— Я знаю, де твоя мама! Ідемо, покажу.

— Ось твоя мама!

Пухнастик так злякався великої білої свині, що кинувся тікати. Його побачив Барвистий Метелик.

— Біжи за мною. Я приведу тебе до мами.

— Матусю! Я дуже радий тебе бачити! Ти найкраща, наймиліша, найдобріша мама у світі! *(за Юлією Карпенко)*.

- Яка пригода сталася з кошеням? До кого воно зверталося за допомогою? Чому всі звірята приводили його до своїх мам? Хто допоміг Пухнастику? Які слова він сказав, коли зустрів свою маму?

Повторюємо разом

Слова — на́зви ознак. Слова, протилежні за значенням

Розглянь малюнки.

Який?

Яка?

Яка?

Слова, які відповідають на питання ***який? яка? яке? які?***, указують на ознаку предмета.

Перепиши перше речення тексту *(с. 99)*. Підкресли слова — на́зви ознак кошеняти. Постав до цих слів запитання.

Прочитай текст.

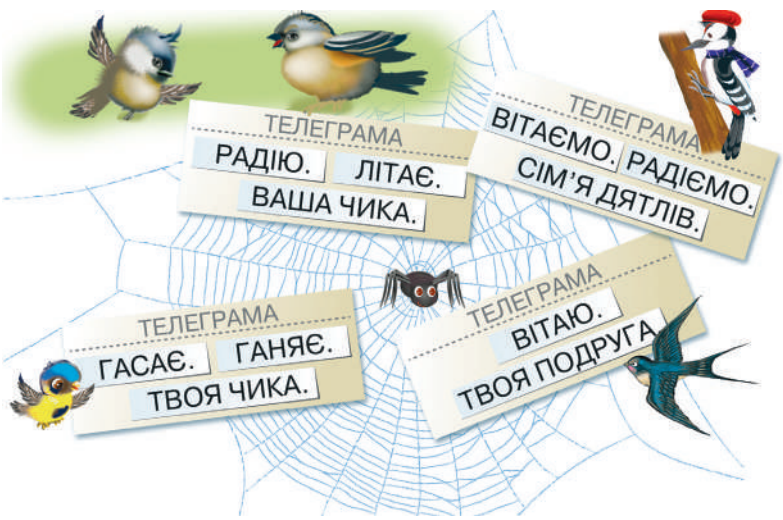
Чижик-Пижик сидів на високій гілці й крутив головою. Раптом перед ним пролетіла яскрава бабка. Він хотів її схопити, але зірвався з гілки. **Зірвався, закрутився і полетів!**

— Ой лишенько! — заволала чижиха. — Що ти робиш! Ти ж летиш!

Пижик із переляку злітав, гепався, знову злітав! Рвався у височінь!

Усі вітали чижиху. Вона поважно обвела всіх гордим поглядом:

— Надішлю всім телеграми! — І полетіла до куща малини, де був розміщений телеграф павука *(за Юхимом Чеповецьким)*.

- Що зробив Чижик-Пижик? Прочитай виділене речення *(с. 101)*.
- Прочитай телеграми, які надіслала мама чижиха сім'ї дятлів і ластівці. На які питання відповідають слова телеграм?
- Що відповів дятел? Постав питання до слів телеграми сім'ї дятлів.

- Тобі сподобався Чижик-Пижик? Він уперше полетів. Що ти хотів би / хотіла б йому побажати?

Слова — на́зви дій

Слова — на́зви дій предмета відповідають на питання ***що робити? що робить? що роблять?***

- Розглянь малюнки.

1

2

3

4

5

6

7

- Прочитай слова — на́зви дій.

Поливає, снідає, читає, ідуть, навчаються, малює, чистить зуби.

- Створи речення до кожного малюнка, добираючи слова — на́зви відповідних дій дітей *(за зразком)*.

Зразок

1. Хлопчик *(що робить?)* чистить зуби.
2. Діти *(що роблять?)* навчаються.
3. Дівчинка *(…?)* … .

- Прочитай телеграми, які надсилала мама чижиха.

- Випиши з телеграм слова — на́зви дій, які відповідають на питання ***що робить? що робимо?***

- Прочитай текст.

ЛІЧИЛКА

Під дубочком — їжачок,
На дубочку — павучок.
Біля заростів лози —
Козенятко й дві кози.
Поспішають до ріки
Два горласті гусаки.
А ще п’ять качок під в’язом…
Полічи-но всіх їх разом.

Володимир Кленц

- Ти прочитав / прочитала лічилку. Які лічилки ти знаєш? Коли промовляють лічилки?
- Розглянь малюнки. Полічи птахів.

- Скільки зображено гусаків? Прочитай це слово у вірші. Скільки на малюнку качок? Знайди та прочитай це слово в тексті лічилки. Що не так?
- Вивчи лічилку напам'ять.

Читаємо разом

Слова, які відповідають на питання *скільки?*

До слів, які вказують на кількість предметів, ставимо питання ***скільки?***

- Прочитай лічилку.

Три гриби на товстих ніжках
Виросли біля доріжки,
Поряд них — ще три грибочки
Одягли нові сорочки.
Пощастило рудій білці:
Сушить … *(скільки?)* грибів на гілці

(з інтернету).

- Скільки грибів сушила білка?

- Перепиши останнє речення, уставляючи пропущене слово.

- Прочитай текст.

Жила в ставку **в** очереті допитлива жабка. Одного дня вирішила вона пошукати кращого місця **на** землі. Постриба-ла берегом. Аж тут качечка **з** каченятами **до** водички йдуть.

— Качечко, а де найкраще жити?

— Найкраще — у качатнику: тепло, за-тишно, гніздечко м'якеньке.

Назустріч жабці йде корівка.

— Корівко, а де найкраще жити?

— У корівнику. Там дуже добре.

Вирішила жабка повертатися додому. Аж бачить: стоять чорногузи.

— Чорногузи, а де найкраще жити?

— Нам — біля річки, бо тут є такі смачні жабки, як ти!

Жабка з переляку плиг у воду! Занурилась у воду, і затишно їй, гарно.

Не знало мале жабеня, що **немає кращого раю, як у рідному краю** *(за Юлією Карпенко).*

- Чому жабку назвали *допитливою*?
- Розглянь малюнок. Про кого з намальованих тварин не йдеться в тексті? Уяви, що жабка запитала в курочки, де найкраще жити. Що могла відповісти курочка?
- Чого не знала мала жабка? Прочитай виразно виділену частину речення.

Читаємо разом

Речення. Малі, але важливі слова

В українській мові є малі, але дуже важливі слова. Вони поєднують інші слова в речення.

Це такі слова: ***і, й, а , у , в, від, на, над, під, до, з, за, коло, біля***.

Розглянь малюнки. Запиши відповіді на запитання одним словом. Підкресли малі слова.

Хто повзе від ромашки? Хто летить до ромашки? Хто сидить на ромашці?

Прочитай текст.

КРИВЕНЬКА КАЧЕЧКА

Були собі дід і баба, та не було в них дітей. От вони сумують, а дід і каже бабі:

— Ходімо, бабо, у ліс по гриби!

От пішли. Збирає баба гриби, коли дивиться — у кущику гніздечко, а в гніздечку качечка сидить.

От вона й каже дідові:

— Дивися, діду, яка гарна качечка!

А дід каже:

— Візьмемо її додому, нехай вона в нас живе.

Коли дивляться, аж у неї ніжка зла-

мана. Вони взяли її тихенько, принесли додому, зробили їй гніздечко, обложили його пір'ячком і посадили туди качечку.

Дід і баба пішли по гриби. Вертаються додому. У хаті прибрано. Хліб напечений. Борщ зварений.

От вони й питають сусідів:

— Хто це зробив?

Ніхто нічого не знає… *(нар. тв.)*.

- Про кого йдеться в цій казці? Підкресли речення, яке треба читати із захопленням.
- Розглянь малюнки. Дай відповідь на запитання казки.

Хто це зробив?

- Хочеш знати, хто допомагав дідові й бабі? Прочитай казку «Кривенька качечка» або подивися мультфільм в інтернеті.

Повторюємо разом

Текст

Якщо два й більше речень поєднані за змістом, — це ***текст***. Текст має заголовок.

- Розглянь схему тексту. З виділених слів тексту створи речення, які б відповідали схемам. Добери заголовок до створеного тексту.

└———

└——— — ——— ——— — ——— .

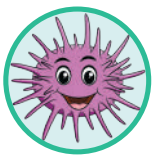
└——— ——— .

└— ——— ——— .

└——— ——— .

└——— ——— .

- Розкажи, що ти знаєш про персонажів прочитаних казок.
- Назви́ свого улюбленого персонажа.

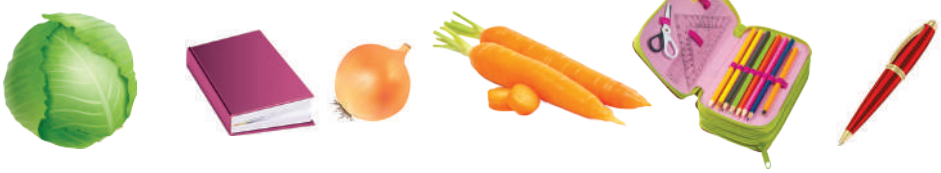

Мої навчальні досягнення. Я вмію, можу

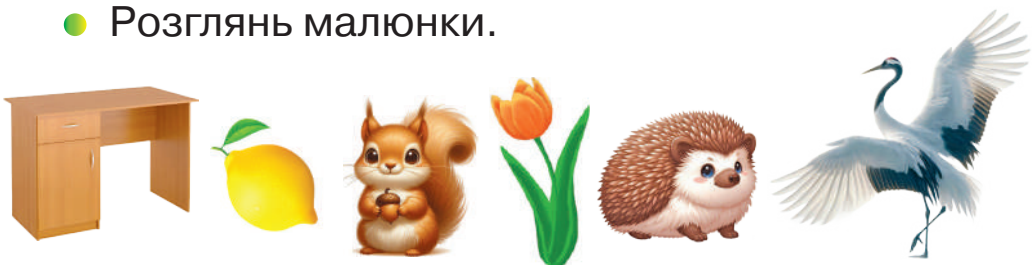
- Запиши слова, добираючи до кожного відповідну схему.

півень	ялинка	джміль
[– = • =]	[= •́ | – • =]	[= • | – •́ – | – •]

- Розглянь малюнки.

- Запиши слова — на́зви намальованих предметів за групами: овочі та шкільне приладдя.
- Розглянь малюнки.

- Запиши слова — на́зви намальованих предметів, які відповідають на питання ***хто?***
- Прочитай текст.

ВЕСНА

Настала весна. Прилетіли птахи. На березі шпаки.

- Випиши речення, яке відповідає схемі.

└ _____ _____ .

Навчальне видання

ЗАХАРІЙЧУК *Мар'яна Дмитрівна*

УКРАЇНСЬКА МОВА

БУКВАР

Підручник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти

(у 2-х частинах)

ЧАСТИНА ДРУГА

Посібник відповідає Державним санітарним нормам і правилам «Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей».

Для оформлення посібника використано матеріали, що перебувають у вільному доступі в інтернеті.

У підручнику використані ілюстрації *Н. Андрійченко, Г. Кириченка*

Художниці *В. Дунаєва, Ю. Мітченко*

Редакторка *Н. Забаштанська*
Художні редакторки *Н. Антоненко, О. Андрущенко*
Комп'ютерна верстка *О. Руденко*
Коректорки *С. Бабич, І. Барвінок*

Формат 70 ×100/16
Ум. друк. арк. 9,1. Обл.-вид. арк. 8,23.
Тираж прим.
Зам. №